

Svenska Dagbladets och SVT Rapports granskning av Revisorsnämnden – en kommentar

Granskningen av RN:s verksamhet

Den granskning av revisorer och revision som under de senaste veckorna har gjorts av bl.a. Svenska Dagbladet (SvD) och SVT Rapport har omfattat även frågor kring Revisorsnämndens (RN) verksamhet. Som chef för Revisorsnämnden (RN) vill jag lämna följande korta kommentarer till det som sägs om RN i SvD den 28 oktober och de inslag som förekommit i SVT Rapport den 21-23 november. De huvudsakliga påståendena jag vill kommentera är att revisionsjättarna kan styra RN:s verksamhet och att revisorerna slipper för billigt undan när RN utövar sin tillsyn.

Granskning är välkommen

Jag vill inledningsvis betona att jag välkomnar granskning av myndighetens verksamhet. **Det är viktigt för både myndigheten, revisorerna och allmänheten att vad vi gör sätts ifråga.** Vi står på stadig grund när vi säger att kvaliteten på den revision som bedrivs i Sverige generellt sett är mycket god och att vi är framgångsrika när det gäller att rensa bort de allra sämsta revisorerna från branschen. Vi är emellertid inte felfria, vi gör misstag i våra ärenden, vi missar säkert i vissa fall både att upptäcka och att följa upp sådant vi borde. **Detta kan bero på tillkortakommanden i enskilda ärenden eller möjligen på att vår kreativitet i tillsynen har brutit. Men det beror inte på ett systemfel eller på att revisorerna, deras branschorganisation eller de fyra jättarna bland revisionsföretagen kan styra och ställa med vår utredningsverksamhet eller vårt beslutsfattande.**

Kan revisionsjättarna styra RN:s verksamhet?

Ett genomgående tema i artiklar och inslag har varit att revisorerna själva skaffat sig ett sådant inflytande över tillsynsmyndigheten att de får lindrigare kritik än de förtjänar eller t.o.m. att det är helt riskfritt att göra bort sig så länge man verkar inom en av de fyra största byråerna. Detta är alldeles fel.

RN måste ha spetskompetensen

Kravet på kvalitet i vår verksamhet medför självklart att vi måste ha spetskompetens i de frågor omfattas av vår tillsyn. Vi anställer därför högt kvalificerade, gamla erfarna revisorsrävar med 25 års yrkesverksamhet bakom sig för att utreda och kvalitetskontrollera revisorer och revision. De gör det tillsammans med våra rutinerade och välmeriterade jurister i team som behandlar varje ärende. Utan denna dubbelsidiga sammansättning av arbetsteam skulle vi inte få den kunniga och djupa analys och den förmåga att se bortom formalia som präglar vår tillsyn.

Genom vår personalsammansättning har vi den kompetens, erfarenhet och legitimitet som behövs för att utföra vårt tillsynsuppdrag.

Alla anställda är ämbetsmän

Risken för att denna modell för tillsynen skulle leda till att enskilda partsintressen skulle kunna få otillbörligt inflytande över verksamheten är obefintligt. **Alla anställda är statstjänstemän. Som sådana följer de statstjänstemännens etos, dvs. oväld, opartiskhet, saklighet och korrekthet.** Detta står fullt klart från anställningens början och upprätthålls i återkommande etikdiskussioner. Våra interna regler om vem som får befatta sig med ett enskilt ärende är i många fall strängare än såväl motsvarande regler på internationell nivå som förvaltningslagens jävsregler. Ärendena kvalitetssäkras utanför teamen och uppåt i organisationen innan slutligt beslut fattas. Myndighetschefen och dess ställföreträdare har inget förflutet i eller någon koppling till revisorsbranschen.

Inflytande i Tillsynsnämnden

Inte heller i myndighetens organ för beslut bl.a. i disciplinära ärenden, Tillsynsnämnden, finns det någon möjlighet för revisionsjättarna att diktera RN:s beslut. Tillsynsnämnden består av nio ledamöter, varav endast två är aktiva revisorer. Ordföranden och vice ordföranden är båda hovrättspresidenter, alltså två av landets mest meriterade domare. Övriga ledamöter är högt kvalificerade personer med en professionell erfarenhet av revisorer och revision, såsom rättschefen i Skatteverket, administrativa chefen i Finansinspektionen, en advokat som är en erfaren konkursförvaltare, en erfaren jurist från Svenskt Näringsliv och en tidigare vd i Svenska Fondhandlareföreningen. Den här typen av sammansättning är mycket vanlig internationellt i liknande beslutsorgan. **Att få för sig att revisorsbranschen skulle kunna utöva något otillbörligt inflytande i denna församling är inget annat än befängt.**

RN:s finansiering

I medias rapportering över RN:s verksamhet framställs finansieringen av RN som ett sätt för revisorerna att få inflytande över myndigheten. Detta påstående saknar grund. Visserligen är RN:s tillsynsverksamhet finansierad genom årliga avgifter som betalas av revisorerna. Avgifterna bestäms dock av regeringen, antingen direkt till beloppet eller genom att regeringen bestämmer beräkningsgrunderna och delegerar till RN att bestämma beloppet. Av revisorslagen följer att årsavgiften är obligatorisk och om den inte betalas kan en revisors auktorisation eller godkännande eller ett revisionsbolags registrering upphävas. Revisorerna eller revisionsföretagen har därför ingen som helst möjlighet att genom finansieringsformen påverka myndighetens verksamhet.

Slipper revisorerna för billigt undan när RN utövar sin tillsyn?

Missledande statistik

I ett av Rapport-inslagen redovisas en del statistik. Den är inte fel, men ändå missledande. RN har under åren 2005-2009 avgjort ungefär 300 disciplinärenden (295 st). Rapport lyfter fram att bara 14 av dessa gäller upphävande av auktoriserade revisorer. Det är en riktig siffra som ger intryck av att bara 4,5 procent av disciplinärendena mot revisorer slutar i den strängaste reaktionen. Det skulle kunna tyda på en viss flathet från RN:s sida. Vad Rapport inte redovisar är att under samma tid upphävdes 27 godkända revisorer, vilket gör att den strängaste sanktionen utdelats i 41 fall, vilket motsvarar 14 %. En betydligt rimligare, men inte lika uppseendeväckande siffra.

Risikfritt att vara revisor i de största byråerna

Revisorer från de fyra största byråerna blir nästan aldrig av med sin auktorisation eller sitt godkännande, varför det är riskfritt att göra fel om man arbetar där, säger Rapport. Det är riktigt att revisorer därifrån inte har mist sin auktorisation eller godkännande mer än i två eller tre fall de senaste fem åren. De har dock fått varning eller erinran i ett drygt femtiotal fall (54) vilket motsvarar ungefär 18 % av det totala antalet ärenden avgjorda av RN under perioden. **En varning eller en erinran är inte en betydelselös sanktion.** En sådan ska i de stora byråerna påverka den rörliga ersättningens storlek för delägarna. Vi har dock inte följt upp detta på individnivå, det har SvD rätt i. Det är ändå RN:s uppfattning att en sanktion från RN är en professionell belastning. Många blivande klienter, både internationella och nationella, frågar RN om den tilltänkte revisorn har något sådant på sig.

Hälften av revisorerna – bara en femtedel av kritiken

Hur kommer det sig då att de byråer som sysselsätter nästan hälften av Sveriges revisorer inte har en större andel av den kritik som RN utdelar – är det så att RN är slapp i sin tillsyn av de stora byråerna? Nej, det är inte så! **De fyra eller fem största revisionsbyråerna är långt ifrån felfria, men deras lägstanivå på kvalitet ligger generellt sett högre än andras.** Det visar också den internationella erfarenheten från andra tillsynsmyndigheter.

RN tar sitt ansvar

RN tar sitt fulla ansvar för kvalitetskontrollen av revisorer. RN har ansvar för att löpande kvalitetskontroll äger rum för alla revisionsföretag och revisorer. Det ska ske var tredje år beträffande dem som reviderar börsföretag och var sjätte år för övriga. Den förstnämnda kategorin kvalitetskontrollerar RN med egen personal och på egen hand. När det gäller de övriga utnyttjar RN den kvalitetskontroll som Far genomför av sina medlemmar. Vi kvalitetssäkrar den genom att tillsammans med Far bestämma inriktning, omfattning, metodologi och kvalifikationskrav för kontrollanter. Vidare tar vi stickprov på utförda kontroller och får rapporter om

allvarliga avsteg från god revisionsred. Härigenom finns en koppling till de disciplinära sanktionerna. **Systemet är fullt accepterat internationellt och uppfyller helt EU:s krav.**

Peter Strömberg
Myndighetschef